

[Aage Fogh.]

at vi skulle have en udligning af skatten på kooperationen og den frie handel. Det troede jeg at vi havde fået. Har vi det ikke, kan det diskuteres, men jeg vil gerne spørge: er det det ærede medlems mening, at det er kooperationskatten, der skal forhøjes, at det er brugsforeningsskatten, der skal forhøjes i den situation, vi er inde i, hvor vi aldrig har haft mere brug for brugsforeningerne end netop nu? Jeg skal ganske kort sige herom, at skulle det vise sig, at der er uenighed til stede, er jeg villig til at være med til at se på det, men jeg understreger meget, meget stærkt, at brugsforeningsvirksomheden, kooperationsvirksomheden, er det bedste middel, vi har imod urimelige priser, hvis sådanne findes.

Jeg vil også gerne sige et par ord om de konservatives glæde over, at de radikales jordpolitik har spillet fallit. Det er ved enhver lejlighed, de konservative nu optræder som de store på det område; det er de konservatives tanker, der skal gennemføres nu, og den radikale jordpolitik, som vi har kendt den gennem en menneskealder, er dømt til døden. Lad os imidlertid se lidt på resultaterne, som de foreligger, og lad mig gøre opmærksom på dette: hvad var egentlig princippet i den radikale jordpolitik? Hvad var det, jeg lærte af Niels Frederiksen i sin tid som jordpolitiker? Jeg lærte ganske simpelt, at det, vi skal stræbe imod, er, at de, der arbejder med den danske jord — altså ikke de, der anbringer kapital i den, men de, der arbejder med jorden — de skal være sikret en rimelig løn for dygtigt arbejde, inden kapitalen skal sikres renter og udbytte. Det er ikke noget dårligt princip, og på hvilken måde er det gennemført, og hvilke resultater har det givet? Er det rigtigt, at den tanke har spillet fallit? Metoderne, der er anvendt, kender vi alle. Det var jordrentepricippet, der blev gennemført i 1919. Det viste sig, at det ikke var nok til at klare de tanker, vi havde haft, og derfor måtte det efterfølges af andre ting. Det blev efterfulgt af den konjunkturbestemt rente, og det princip har været fulgt gennem 25 år, og vi kender resultatet i dag. Vi kan holde os hertil, og så er sandheden den, at vi i dag har 20.000 jordbrugere, der har enten jordrentepricippet eller den konjunkturbestemt rente

eller begge dele for de 16.000s vedkommende. Hvordan har de klaret sig over for det princip, vi har stillet op? Det er mig en glæde at kunne meddele, at fra 1937 til 1962 har disse 16.000 landbrug, når de har givet fuld arbejds løn — den løn, som brugeren kunne have fået, hvis han havde taget arbejde for andre på samme vilkår — været i stand til at give 4,5 pct. i forrentning, og husmændene har kun betalt 4 pct. Hvis vi tager det allersidste år — nu da krisen er rigtig over os og alle kræver hjælp fra alle — altså 1960-61, så går beregningen ud på følgende: når husmanden fik en arbejds løn på 11.300 kr., som er nogenlunde det, han kunne tjene ved at være landarbejder, og derudover betalte 900 kr. i faste skatter, så var forrentningsprocenten, forrentningsevnen, af den bundne kapital 2,8. Husmanden betalte 2,0. Det vil altså sige, at såvel i gennemsnit i 25 år som for det sidste, vanskeligste år har det princip, de radikale lagde til grund for deres jordpolitik i 1919, fulgt op til 1936, da vi fik den endelige lovgivning om konjunkturbestemt rente, opfyldt sit formål: den har skaffet kapitalen tilbage på andenpladsen og landmandens løn for dygtigt arbejde på førstepladsen. Det princip er jeg særdeles godt tilfreds med at have et vist medansvar for, og jeg er bunduenig med de konservative, når de nu rejser landet rundt og fortæller, at det, der nu skal til, er, at kapitalen skal have fri ret til at spekulere i dansk jord. Bare giv frihed, så har vi kapitalfolk nok, der ønsker at købe! Jeg advarer herimod, og jeg vil sige til regeringen, at jeg tror på, at vi i den kommende tid skal lægge hånden på den anden linje.

Så siger man fra mange sider, at vi skal rationalisere, vi skal ind i de seks, og dér får vi helt andre vilkår, derfor skal der rationalisering til. Ja, jeg må måske sige det sådan i al beskedenhed, at jeg har det indtryk, at nogle af dem, der taler så højt og så stærkt på dette område, de er måske nok kloge, men de er dumme på jord. De har ikke den rette forståelse af, hvad det er, vi går ind til. Danmark har i øjeblikket 15 ha i gennemsnit pr. landbrug. Hvis vi kommer ind i de seks, hvad jeg håber og tror vi gør, kommer vi ind i en sammenslutning, hvor det gennemsnitlige landbrug kun er af den